

***Stany zapalne.* Norbert Delman**

kuratorzy: Paweł Brylski, Jarosław Lubiak

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 59 Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2022 r.

Koncepcja

Wystawa *Stany zapalne* obejmie zespół rzeźb i aranżację przestrzeni Pawilonu Polskiego na Biennale w Wenecji. Tytułowe pojęcie określa kluczowe miejsca, wokół których rozwija się konstrukcja rzeźb. Jednocześnie odnosi się ono do procesów, toczących się w ciele, które zmaga się z urazem lub infekcją. Ponadto artysta traktuje je jako metaforę, opisującą kondycję społeczeństw nękanych kryzysami ostatnich lat — przede wszystkim pandemią i jej skutkami. Rzeźby i ich aranżacja tworzą wyabstrahowane studium napięć i relacji. Mogą kojarzyć się z tradycją abstrakcji, ale nie ograniczają się tylko do tego skojarzenia. Jest to zespół wizualnych metafor, które widzowie będą mogli odnieść do swoich doświadczeń.

Rzeźby

W morfologii rzeźb Norberta Delmana stany zapalne opisują miejsca, w których niedopasowanie elementów powoduje rozjątrzenie. Niespasowe elementy ściśnięte są ze sobą na siłę — a to rezonuje w odleglejszych fragmentach, których spazmatyczne wygięcia wydają się być efektem przeniesienia bólu.

Wokół miejsc ścisku barwa ulega zmianie, co wskazuje na zapalenie. Kolorystyka rzeźb zaczerpnięta jest z palety cyfrowych awatarów zaludniających wirtualne światy gier i ikonosferę mediów społecznościowych. To stąd wywodzi się też niespokojna i niestabilna cielesność tych rzeźb. Same nie są cyfrowymi bytami, ale ich namacalna materia jest uformowana w sposób przypominający zjawiska wirtualne.

Cyfrowa wizualność łączy się z nowymi technologiami materiałowymi: poliuretanowa pianka, komputerowo wycinana płyta MDF, malowanie natryskowe farbami akrylowymi, lakierowanie, trytki. Te ostatnie pozwalają spajać niespasowane elementy, a ich skrajna wytrzymałość umożliwia ich łączenie na siłę, wywołując stany zapalne w miejscach styku, który staje się urazem.

Aranżacja rzeźb w przestrzeni jest piękną grą form, ale jednocześnie chce być metaforą ciała społecznego i stanów, które się w nim wytwarzają.

Ciała

W projekcie SPA zrealizowanym w 2019 roku w Galerii Foksal Norbert Delman poddał swoje ciało bolesnym zabiegom, które przez wytwarzanie stanów zapalnych służyły oczyszczaniu. Jeszcze wcześniej zajmował się wypracowanymi w kulturystyce sposobami rzeźbienia ciała („S/S/S” Edinburgh Sculpture Workshop, 2014). Równolegle badał też wpływ stanów ciała na świadomość i psychikę np. zjawisko narkozy tlenowej u nurków (Biennale de la bitche, 2017). Od 2019 artysta bada algorytmiczną i cyfrową wizualność w poszukiwaniu wizji, które mogłyby być stworzone przez odcieleśnioną, sztuczną świadomość. Stany zapalne stanowią kolejną fazę tych poszukiwań i odwrócenie procesu — w rzeźbach dokonuje ucieleśnienia tych wizji.

Porowata granica między sferą cyfrową i analogową — granica którą artysta przekraczał wielokrotnie w obie strony — staje się tu źródłem niespasowania. Połączenia są czasami wymuszone, mimo że w wielu miejscach stykane ze sobą elementy nie są wystarczająco spasowane. Delman odtwarza to w materii rzeźb. Niespasowanie wywołuje stany zapalne w ciele społecznym. A rzeźby to unaoczniają. Stany zapalne nasiliły się w pandemicznym okresie przerzucenia kolejnych obszarów rzeczywistości w tryby zdalnego funkcjonowania. On-line'owa praca, rozrywka, relacje społeczne i towarzyskie unieruchomiły ciała ludzi przed komputerami na godziny, dni i miesiące. Niespasowanie ciał z wymuszonym trybem działania wywołało organiczne i psychiczne stany

zapalne — chorobowe rozjątrzenie, które zmienia nasze życie społeczne. Co gorsza zapalenie może przejść w stan chroniczny, który utrzyma się po ustąpieniu pandemicznych przymusów.

Spoleczeństwo

Intuicje i rozpoznania Delmana spotykają się z odkryciami medycznymi. Pojawia się w nich hipoteza, że źródłem większości procesów chorobowych są zapalenia (Virgil Stenberg, *General Theory of Inflammation* [2020]). Podobnie w psychiatrii bada się zależność depresji od stanów zapalnych (Edward Bullmore, *The inflamed mind a radical new approach to depression* [2018]). Także w refleksji humanistycznej medyczne pojęcie stanu zapalnego jest przechwytywane do opisu dynamiki procesów psychicznych i społecznych (Natalia Sielewicz, *Teoria stanów zapalnych* [2021]).

Stan zapalny to również reakcja obronna w przypadku uszkodzenia lub zakażenia. Pozwala ona zwalczyć ich skutki oraz uzdrowić zaatakowane tkanki. Rzeźby Delmana są metaforą ciała społecznego, które walczy z urazami lub infekcjami. Sam obraz, jaki tworzy aranżacja jest jednocześnie metaforą relacji społecznych. Przypomina zaskakujące bestiarium pełne rozmaitych postaw zwodzenia, odstraszenia, przyciągania odpychania, przemocy i wymuszonej uległości.

Ozdrowienie?

W sposób daleki od dosłowności Norbert Delman ukazuje stan zapalny jako obraz rzeczywistości, ale też jako nadzieję na przewalczenie kryzysów, które ją nękają.

Stany zapalne a The Milk of Dreams

Trajektoria rozwoju twórczości Norberta Delmana przecina się z wątkami zaproponowanymi przez Cecilie Alemani, a propozycja dla Pawilonu Polskiego rezonuje z ideami wystawy kuratorskiej Biennale. Odwołując się do surrealistycznej twórczości Leonory Carrington, Alemani skupia się na transformacji jako głównym procesie sztuki i życia oraz wyobraźni jako kluczowej sile zdolnej nadać temu procesowi pożądany kierunek. W swojej koncepcji proponuje ona trzy zasadnicze tematy: „reprezentacje ciał i ich metamorfozy, relacja między jednostkami a technologiami, połączenie ciał i Ziemi” (<https://www.labiennale.org/en/art/2022/statement-cecilia-alemani>). Wystawa Stany zapalne odnosi się do pierwszych dwóch tematów. Norbert Delman pyta o zmagania ciała i psychiki z raną i zakażeniem, szuka możliwości ozdrowienia przez transformację ciała, stwarzają metafory ciała społecznego, dla którego kontakt z technologiami wywołuje stany zapalne, bada relacje między poszczególnymi ciałami w zbiorowości poddanej różnym presjom.

Wystawa Norberta Delmana Stany zapalne ma być zobrazowaniem szczególnego momentu transformacji świata, w którym żyjemy.

Streszczenie

Stany zapalne to zespół rzeźb Norberta Delmana, które składając się z jawnie niespasowanych elementów, tworzą tyle wizualne, co metaforyczne zaognienia. Rzeźby i ich aranżacja budują wyabstrahowane studium napięć i relacji. Intensywniejsze barwy w miejscach złączy kierują uwagę na zapalność relacji międzyludzkich, kruchość ciała w obliczu zagrożeń, stając się wielopoziomą metaforą choroby i oczyszczenia.

W warstwie formalnej rzeźby wydają się nawiązywać do tradycji modernistycznej, gdy artyści szukali dynamiki i kinetyki w strukturach statycznych, jednak sztuka Delmana idzie o krok dalej, mogła się wydarzyć dopiero w reakcji na konieczność płynnego poruszania się między fizycznością ciała, a światem cyfrowych awatarów, po doświadczeniu hybrydycznej obecności, cyfrowej pracy, rozrywki i bliskości, gdy izolacja była zabiegiem ochrony przed infekcją ciała, wystawiając na próbę odporność psychospołeczną.

W morfologii rzeźb Norberta Delmana stany zapalne opisują miejsca, w których niedopasowanie elementów powoduje rozjątrzenie. Jednocześnie tytuł odnosi się do procesów podejmowanych przez ciało zmagające się z urazem lub infekcją. Artysta traktuje je jako metaforę opisującą kryzys współczesności, doświadczenie pandemii i społecznych zaognień. Rzeźby artysty składane z nieprzystających elementów - często pozostałości innych rzeźb - komponowane i dociskane konstrukcyjnymi trytkami. Niedopasowanie wywołuje stany zapalne w ciele społecznym, organiczne i psychiczne stany zapalne. Rozpalenie jest aktem obrony i ataku, skutkiem nagłej przyczyny, to także studium gorączki, rozdrażnienia i walki o uzdrowienie.

Wystawie rzeźb Norberta Delmana będzie towarzyszył katalog, który będzie swoistym wizualnym dziennikiem podróży ku wirtualnej, sztucznej świadomości i cielesności. W jądrze wirtualności artysta odkrywa stany zapalne, wynikające niespasowania różnych sfer. Wizualnemu esejowi będą towarzyszyć będą cztery teksty autorów zaproszonych do skomentowania drogi z punktu widzenia sztuki, cyfrowej świadomości i zmysłowości, filozofii medycyny i choreografii wirtualności.